

ÅRSRAPPORT 2015

Tittelbilde fra FFP Ungs fotoprojekt «Bak murene – sett med barn av innsattes øyne». (Foto: Carmen)

Carmen (t.v.) er en av ungdommene som sammen med prosjektleder Kitty Byng i FFP har vært innenfor murene på Ullersmo fengsel og tatt bilder. (Foto: Gunder Christophersen)

Daglig leder Hanne Hamsund, med en av FFPs nye informasjonsbrosjyrer som ble lansert i 2015. (Foto: Gunder Christophersen)

INNHOLDSFORTEGNELSE

Presentasjon av For Fangers Pårørende (FFP)	s 3
Del 1 • Aktivitetsrapport 2015	
1.1 Praktiske forhold	s. 4
1.2 Tilbud til pårørende	s. 5
1.3 Samarbeid med kriminalomsorgen	s. 10
1.4 Referansegrupper, nettverk og samarbeid	s. 12
1.5 Konferanser og annen deltakelse	s. 13
1.6 Politisk arbeid	s. 15
1.7 FFP i media	s. 17
Del 2 • Prioriteringer i 2016	
2.1 Tilbudet til pårørende	s. 18
2.2 Synliggjøring	s. 19
2.3 Samarbeid med kriminalomsorgen	s. 20
2.4 Samarbeid med andre	s. 20
2.5 Politisk arbeid	s. 21
Del 3 • Regnskap og budsjett	
3.1 Regnskap 2015	s. 24
3.2 Budsjett 2016	s. 25
Vedlegg	
Revisjonsberetning for 2015	s. 26

PRESENTASJON AV FOR FANGERS PÅRØRENDE (FFP)

FAKTA OM FFP

FFP er en frivillig organisasjon etablert i 1992. FFP har hovedkontor i Oslo og lokalavdelingen FFP Trøndelag i Trondheim. FFP har et styre som består av fem til syv medlemmer, der minst halvparten skal ha pårøndererfaring. FFP mottar driftsstøtte fra Kriminalomsorgsdirektoratet og er for øvrig finansiert via prosjektmidler fra ulike departementer, direktorater, fond og legater.

FFPs viktigste arbeidsoppgaver:

- Gi støtte og råd, samt tilby ulike aktiviteter til pårørende
- Samarbeide med kriminalomsorgen for å bedre pårørendes situasjon i møte med fengslene
- Synliggjøre pårørendes situasjon gjennom prosjekt- og informasjonsarbeid

STØTTE OG RÅDGIVNING TIL PÅRØRENDE

Det meste av kontakten med pårørende foregår via telefon og e-post. Vi har også mange samtaler med pårørende i våre lokaler. I tillegg arrangerer FFP temakvelder, pårørendetreff, samtalerterapi, familierapi, kultur- og ferietilbud, samt egne tilbud for barn og unge gjennom FFP Ung. FFP får henvendelser fra hele landet. Pårørende til domfelte innenfor alle lovbruddskategorier tar kontakt med FFP. Det er i hovedsak kvinner som tar kontakt med oss, og spesielt mødre og partnere til innsatte.

Saker

De fleste pårørende som ringer til FFP trenger å snakke om problemstillinger knyttet til fengslingen og sin situasjon som pårørende. Mange tar kontakt for å få informasjon om fengsler, regelverk, lover og rutiner.

Noen vanlige tema:

- *Økonomi.* Fengsling fører ofte til en svært vanskelig økonomisk situasjon, både fordi gjenværende omsorgsperson ikke regnes som aleneforsørger etter trygdellovgivningen og fordi pårørende ofte får store kostnader knyttet til reise for å besøke i fengsel. Mange pårørende tar også opp problemstillinger knyttet til betaling av husleie og regninger som kommer til den innsatte under soning.
- *Barn.* Temaer som ofte tas opp er om barn bør få vite om fengslingen, hva man skal fortelle og om barn bør besøke i fengselet.

- *Helse.* Mange pårørende forteller om helsemessige konsekvenser av det å være pårørende. FFPs undersøkelse *Helse og livskvalitet blant fangers pårørende* (FFP 2007) viser at nesten halvparten av de pårørende oppgir at deres helse er blitt dårligere som følge av fengslingen.
- *Utvising.* Pårørende med familiemedlemmer som står i fare for å bli utvist fra landet etter soningen er i en spesielt vanskelig situasjon preget av bekymring og uvisshet.
- *Varetekt.* Varetektstiden er for mange den vanskeligste tiden, da man ofte har mange spørsmål og tiden er preget av uvisshet og uforutsigbarhet.

SAMARBEID MED KRIMINALOMSORGEN

En annen av FFPs hovedoppgaver er å synliggjøre pårørendes situasjon overfor kriminalomsorgen og formidle hvordan pårørende opplever møtet med fengselet. FFP ønsker å bidra til bedre kontaktmuligheter og gode holdninger hos de ansatte i fengslene. FFP deltar på samarbeidsmøter i fengslene, holder foredrag og bidrar på informasjonsmøter for pårørende i fengslene. FFP deltar jevnlig på møter for innsatte der tema for eksempel kan være kontakten med pårørende eller barnas situasjon.

SYNLIGGJØRING OG INFORMASJONSARBEID

FFP arbeider for å synliggjøre pårørendes situasjon blant annet overfor ulike departementer, politikere, barnevern og familievern, barnehager, skoler, BUP, PP-tjenesten, NAV, ulike organisasjoner, advokater og politiet.

Gjennom ulike prosjekter arbeider FFP for å innhente mer kunnskap og synliggjøre aktuelle problemstillinger knyttet til det å være pårørende. FFP utvikler også diverse informasjonsmateriell. Som en del av informasjonsarbeidet inngår også undervisning, foredragsvirksomhet, publisering av artikler, mediekontakt og veiledning av studenter.

DEL 1: AKTIVITETS RAPPORT 2015

1.1 PRAKTISKE FORHOLD

Styret

Styret besto i 2015 av følgende personer: Styreleder Linn Marie Schilling Tjensvold, Kari Middelthun, Roger Stubberud, Morten Nystrøm, Bente Frisvold og Sissel Lyngvær Ramstad. Det ble avholdt fem styremøter i 2015. Styret har ikke mottatt honorar.

Ansatte

Ansatte i FFP i Oslo har i 2015 bestått av daglig leder Hanne Hamsund, seniorrådgiver Bente C. Grambo (kriminolog) seniorrådgiver Kjersti Holden (barnevernpedagog), seniorrådgiver Anne Berit Sandvik (kriminolog), rådgiver Kitty Elisabeth Byng (psykolog) og minoritetsrådgiver Emem Israel Daniel (sosionom).

I FFP Trøndelag var Nina Morset Lauritzen (barnevernspedagog og familieterapeut) avdelingsleder til hun gikk over i stilling som seniorrådgiver fra oktober. Rådgiver Anne Gro Gullvik Frøiland (sosionom) gikk ut i svangerskapspermisjon i mars. Hans Eirik Steinholt Hem (sosialantropolog) var ansatt som rådgiver i et vikariat fra november 2014 til oktober 2015. Anne Kjersti Bakstad (sykepleier med videreutdanning i off. adm. og ledelse og veiledningspedagogikk) ble ansatt som avdelingsleder i oktober 2015.

Bemanningen i FFP har i 2015 vært 6,3 årsverk, henholdsvis 4,9 i Oslo og 1,4 i Trondheim.

I tillegg til arbeidsgruppa deltok ytterligere to personer i FFPs arbeid i 2015. Younes Moe var engasjert som ungdomsarbeider i aktivitetene til FFP Ung i Oslo og Magnus Frisvold har vært frivillig i FFP Trøndelag.

Ny avdelingsleder i FFP Trøndelag

FFP Trøndelag fikk i oktober 2015 ny avdelingsleder. Anne Kjersti Bakstad er utdannet sykepleier, og har lang erfaring med familiearbeid og barn som pårørende fra helsesektoren og barnevernet. Tidligere avdelingsleder og familieterapeut, Nina Morseth Lauritzen, skal framover jobbe særlig med FFPs satsning på utvikling av et tilbud om familiesamtaler i fengsler over hele landet.

Anne Kjersti Bakstad ble ansatt som ny avdelingsleder i FFP Trøndelag i oktober 2015.

Finansiering

Fra Kriminalomsorgsdirektoratet mottok FFP i 2015 kr 2 596 000 i driftsstøtte. Av dette ble det forutsatt at kr 1 335 000 skulle benyttes til tiltak for barn av innsatte. Fra Barne- ungdoms- og familiedirektoratet mottok FFP kr 1 100 000 til arbeid for barn med foreldre i fengsel. 330 000 av disse midlene var midler til arbeid for barn av innsatte i regi av FFP Trøndelag. Til FFPs minoritetsprosjekt mottok vi kr 220 000 fra Kulturdepartementet, kr 210 000 fra Stiftelsen Scheibler og kr 50 000 fra Den Norske Frimurerorden. FFP mottok kr 986 700 fra Extrastiftelsen, derav kr 709 500 til Vardeteatret til et samarbeidsprosjekt som har vært drevet av dem. Fra Oslo kommune, Velferdsetaten, mottok FFP kr 94 000. FFP Trøndelag mottok kr 143 000 fra Stiftelsen Uni, og kr 20 000 fra Trondheim kommune. FFP mottok kr 277 348 i momskompensasjon, og til sammen kr 267 601 fra ulike fond og legater.

Utover driftsstøtten fra Kriminalomsorgsdirektoratet finansieres FFP altså via flere ulike prosjektmidler, fond og legater. For å innhente disse midlene sendte FFP for 2015 totalt 41 søknader. Vi fikk positivt svar på 18 av søknadene og fikk innvilget i alt kr 3 368 649 i tillegg til støtten fra Kriminalomsorgsdirektoratet.

Lokaler

FFP har lokaler i Nordahl Bruns gt 5 i Oslo. Lokalene er leid av Stiftelsen Nordahl Bruns gate 5. Leie av lokalene kostet kr 80 532 pluss strøm i 2015.

FFP Trøndelag har lokaler i Fjordgata 19 i Trondheim. Lokalene er leid av Norinvest Drift AS. Leie av lokalet kostet kr 91 161 pluss strøm i 2015.

Regnskap og revisjon

Jan Bruserud i revisjonsselskapet Bruserud & Co AS har revidert FFPs regnskap for 2015, og Petter Arnelid har også i år vært FFPs regnskapsfører.

Grafisk arbeid

FFP har benyttet grafisk designer Lars Schrøder fra firmaet Fjeldheim & Partners AS. Illustrasjons- og designbyrået ByHands/Darling Clementine har illustrert informasjonsmateriell revidert og utviklet i 2015.

1.2 TILBUD TIL PÅRØRENDE

FFP har også i 2015 hatt et variert tilbud til pårørende. Alle FFPs tilbud er gratis for pårørende.

FFPs tilbud til pårørende

- Landsdekkende rådgivning på telefon og e-post.
- Individuelle samtaler og familiesamtaler
- Tilbud om tolk i rådgivende samtaler med oss
- Kveldstreff for foreldre til innsatte
- Pårørendetreff
- Temakvelder
- Tilbud om aktiviteter og samtaler for barn og unge
- Kulturtilbud
- Helge- og ferietilbud
- Samtaleterapi (Oslo)
- Familieterapi (Trondheim)
- Turgruppe (Trondheim)
- Mødregruppe (Trondheim)

Telefontider i Oslo:

Mandag til fredag fra kl. 9.00 – 15.30.

Telefontider i Trondheim:

Mandag, tirsdag, torsdag og fredag, kl. 9.00 – 15.00

Landsdekkende tilbud

FFP har tilbud for pårørende over hele landet via vår rådgivningstelefon, e-post og gruppe for pårørende på Facebook.

Rådgivning

En av FFPs viktigste oppgaver er å gi råd og støtte til pårørende via telefon, e-post og gjennom samtaler i våre lokaler. Mange har behov for informasjon knyttet til fengsler og kriminalomsorgen. Andre trenger først og fremst noen å snakke med. Også i 2015 har pårørende fra hele landet tatt kontakt.

FFPs hjemmeside

På FFPs hjemmeside, www.ffp.no, tar vi opp aktuelle tema og problemstillinger. Siden har blant annet en oversikt over FFPs tilbud og aktiviteter og tilgang til informasjonsmateriell. Hjemmesiden har en egen side for barn og unge.

Følg FFP på Facebook og Twitter!

På FFPs Facebookside og Twitter kan pårørende og andre interesserte følge med på aktuelt nyhetsstoff og aktiviteter for pårørende. FFP har også opprettet en egen, lukket gruppe for pårørende på Facebook.

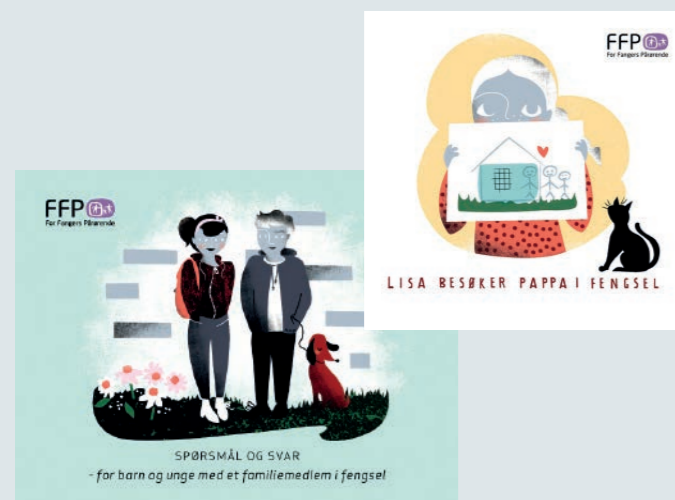
Redesign av FFPs informasjonsmateriell

Etter å ha innledet et samarbeid med *ByHands* og illustratørene i *Darling Clementine* i 2014, har FFP i 2015 fått nye, flotte illustrasjoner som skal gå igjen i alt vårt informasjonsmateriell. I tillegg til at de forskjellige brosjyrene og heftene har blitt oppgradert, vil de nå gi et mer enhetlig uttrykk og bidra til et tydeligere varemerke for FFP.

FFP har i 2015 laget en ny informasjonsbrosjyre om FFP og vårt tilbud, og har i tillegg utviklet en informasjonsbrosjyre i samme format med kortfattet informasjon på åtte språk; arabisk, urdu, somali, fransk, litauisk, polsk, rumensk og engelsk.

Til barn og unge har vi lansert to nye brosjyrer i 2015. Vi har relansert historien om Lisa; «Lisa besøker pappa i fengsel» med nye illustrasjoner. I denne nye versjonen har Lisa fått en ny venn, Max, og fengselet har fått en barneansvarlig. Vi har også utviklet en helt ny brosjyre for barn og unge. Brosjyren heter «Spørsmål og svar – til barn og unge med et familiemedlem i fengsel». Brosjyren retter seg mot barn i alderen syv til 15 år og tar utgangspunkt i vanlige spørsmål som barn og unge har når et familiemedlem fengsles, som for eksempel «burde jeg si det til noen?» og «hvordan er det i fengsel?»

De nye illustrasjonene fra *Darling Clementine* benyttes også på hjemmesiden vår, i den lukkede Facebookgruppen for voksne pårørende, og i foredrag og nyhetsbrev.

Kino i jula

FFP inviterte også i 2015 pårørende over hele landet på kino i romjula. Pårørende valgte hvilken film de ville se, og fikk gavekort til bruk på sin kino. Familier fra 18 forskjellige byer spredt fra Hammerfest i nord til Lillesand i sør koste seg på kino i løpet av julen, og mange fortalte at de satte stor pris på tilbudet

Tilbud for pårørende i Oslo

FFP hadde i 2015 tilbud om flere ulike aktiviteter og treff for pårørende. Vi har hatt jevnlig kveldstreff for foreldre til innsatte, formiddagstreff, påskelunsj og en temakveld om media, der nestleder fra Pressens Faglige Utvalg (PFU) snakket om etikk og juss i dekning av kriminalsaker.

FFP inviterte også i 2015 pårørende med på ulike kulturtilbud:

- *Lenge leve livet* på Oslo Nye Teater (Centralteatret)
- *Chicago* på Oslo Nye Teater
- Julekonsert med Oslofilharmonien på Oslo konserthus
- Flere prøvevisninger av *Fengselsfuglene* med Vardeteatret

Vi får mange positive tilbakemeldinger fra pårørende, som setter stor pris på å delta på FFPs ulike tilbud. Mange setter pris på fellesskapet FFP tilbyr, muligheten for å oppleve ulike kulturtilbud og det å møte andre i samme situasjon.

Samtaleterapi for pårørende

Takket være støtte fra Extrastiftelsen kunne FFP også i 2015 gi pårørende et tilbud om totalt 100 timer samtaleterapi hos gestaltterapeut. Mange pårørende er svært takknemlige for dette tilbudet, og har stort utbytte av timene. 2015 var det siste året med disse midlene, men FFP har fått tildelt midler fra Extrastiftelsen til å kunne tilby gruppeterapi hos gestaltterapeut i 2016.

Ferie i Kragerø

FFP arrangerte også sommeren 2015 ferietur for pårørende til Kragerø. Som i de foregående årene var dette en meget populær og vellykket ferietur. Ferieturen var finansiert av Reidar og Gunnar Holsts legat og Bergesenstiftelsen. Dette er et tilbud mange pårørende sier de setter stor pris på! Det å være i et uformelt og sosialt fellesskap med andre pårørende over tid har stor verdi. På grunn av dårlig økonomi er FFPs ferietur for noen den eneste muligheten de har til å kunne reise på ferie. På årets tur sto roing, krabbefisking og badminton særlig høyt i kurs.

Idyll på brygga i Kragerø

FFP Ung

FFP Ung er FFPs barne- og ungdomstilbud i Oslo. Gjennom FFP Ung får barn, unge og deres foreldre tilbud om støtte og rådgivning via samtaler på kontoret, telefon og e-post.

FFP Ung gir også barn, unge og familier et tilbud om et møtested der de kan treffe andre i en liknende situasjon, og delta i ulike aktiviteter. En svært viktig del av arbeidet i FFP Ung er å gi støtte til foreldre for at de skal kunne mestre den vanskelige situasjonen familien og barna ofte har kommet i. FFP Ung har sin egen side på FFPs hjemmeside, med informasjon rettet til barn og unge med et familiemedlem i fengsel. FFP Ung var i 2015 finansiert av Kriminalomsorgsdirektoratet og av Barne- ungdoms og familiedirektoratet.

FFP Ung hadde følgende aktivitetstilbud i 2015: Skøyter og lunsj i vinterferien, bowling og pizza, *Mummitrollet* og *det usynlige barnet* på Trikkehallen, fotoprojekt på Ullersmo fengsel, Tusenfryd, Oslo Sommerpark, minigolf, *Hakkebakkeskogen* på Nationalteatret, temakveld om å ha et familiemedlem i fengsel, keramikerverksted og *Jul i Blåfjell* på Oslo Nye Teater.

Bak murene – sett med barn av innsattes øyne

Barn og søsken av innsatte bekymrer seg ofte for hvordan den innsatte har det i fengsel, og for mange oppleves fengselet som en lukket verden. De får se besøksrommet, men ikke noe mer. På bakgrunn av dette arrangerte FFP Ung et fotoprojekt hvor ungdommer som har eller har hatt en forelder i fengsel, fikk bli med inn i Ullersmo fengsel og ta bilder. Prosjektet inkluderte opplæring i bruk av speilreflekskamera, tur til Ullersmo, og etterbehandling av bildene. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med Almedie og barneansvarlig ved Ullersmo fengsel.

Ungdommene fikk blant annet ta bilder av en celle, treningsområdet, arbeidsområdet, biblioteket og en glattcelle. Både ungdommene og de ansatte ved Ullersmo fengsel syntes det var et spennende prosjekt.

Fra fotoprojektet laget vi en flott utstilling på Kafé Saba i Oslo, med bilder ungdommene tok på innsiden av murene. Utstillingen ble åpnet fredag 5. juni med taller, tapas, sjampanjebur og blomster. Alle ungdommene deltok i åpningen av utstillingen, og en av dem ble intervjuet av NRK Super. I tillegg laget RøverRadio i Oslo fengsel en reportasje om fotoprojektet. Prosjektet, som er unikt på verdensbasis, ble omtalt i britiske *The Guardian*.

- Han hadde TV, han hadde radio, han hadde det han trengte. For å kunne leve. Unntatt oss. Han trengte bare oss hver dag.

- Gutt, 6 år.

Høstferietur til Sæteren gård

I månedsskiftet september-oktober arrangerte FFP Ung overnattingstur til Sæteren gård i Bærumsmarka. Dette er en hyggelig familietur som vi har gjennomført i flere år. Vi hadde en kjempes helg, hvor vi benyttet de flotte uteområdene med hinderløype, natursti og eventyrsti. Barn og voksne koste seg ved bålet i gapahuken i det litt grå høstværet, og vi grillte pølser og koste oss med kakao og marshmallows. Noen av barna fikk prøve seg på å spikke for første gang!

Lek og moro på Sæteren gård

Younes fra FFP Ung er klar til pølsegrilling i gapahuken

Tilbud for pårørende i FFP Trøndelag

FFP Trøndelag har hatt tilbud om rådgivning på telefon og e-post, individuelle samtaler og familiesamtaler med rådgiver/familierapeut.

Mødregruppe

FFP Trøndelag har tilbud om månedlige treff for mødre til innsatte. Her kan de treffe andre i en liknende situasjon, og få råd og støtte fra rådgiver og familierapeut i FFP.

Aktivitetstilbud

FFP Trøndelag har hatt følgende aktivitetstilbud i 2015: Påfuglen på Trøndelag teater, hundesledekjøring i Bymarka, tur på kino, tur i marka, turer i nærområdet med innlagt kafépause, gokart på Laser X, sommer-teater på Munkholmen, kino, helgetur til Oppdal, Putti Plutti Pott i Olavshallen, Nøtteknekkeren på Trøndelag teater og juleverksted.

Tilbud om gratis billetter

FFP Trøndelag tilbyr gratis billetter til kino eller svømmehall til pårørende som ønsker å dra på aktiviteter sammen med den innsatte på permisjon eller alene som familie eller med venner. Spesielt kinotilbudet har vært populært i 2015.

Helgetur på fjellet

FFP Trøndelag arrangerte også i år helgetur for pårørende til Oppdal. Vi hadde et flott opphold i strålende høstvær. Noen av deltakerne gikk en lang fjelltur på lørdag. På ettermiddagen hadde vi en workshop om hvilken betydning ansatte i fengslet sin oppførsel har for besøket, og betydningen familierelasjoner har under soning. Det var en fin helg, både med sosialt og faglig utbytte.

Familiesamtaler i fengsel

FFP Trøndelag startet høsten 2013 et samarbeid med Trondheim fengsel, hvor innsatte får tilbud om å invitere familiemedlemmer til samtaler med klinisk sosionom fra Trondheim fengsel og familierapeut fra FFP Trøndelag. Målet med tiltaket er avklaring av relasjoner, bedre helse og lavere kriminalitet. Tiltaket gir gode resultater både for innsatte og familiene, og blir fra ledelsen i fengselet definert som en del av fengselets rehabiliterende tiltak. For å kunne se på effekten av tiltaket er det i 2015 benyttet et evalueringsverktøy, Klient- og resultatstyrt praksis. Resultatene fra dette er foreløpig ikke klare, men muntlige tilbakemeldinger fra deltakerne er svært positive. Også ansatte på avdelinger i fengselet melder om en positiv effekt for innsatte.

Innsatte som overføres til lavere sikkerhetsnivå får tilbud om videre samtaler på lavsikkerhetsavdelingen eller i FFPs lokaler. Alle innsatte og deres familier som er overført har så langt ønsket å benytte seg av dette. Prosjektet ble i 2015 støttet av Helle Bennetts Almennyttige Fond og Stiftelse Uni.

Familierapeut Nina Morseth Lauritzen (FFP) og klinisk sosionom Gunnar Breivik (Trondheim fengsel) ønsker å spre de gode erfaringene med familierapi i fengsel til fengsler over hele landet

FFPs minoritetsprosjekt

FFP igangsatte i 2014 et minoritetsprosjekt og ansatte en minoritetsrådgiver. I 2015 har vi økt aktiviteten og utviklet prosjektet videre. Målet med prosjektet er å nå bedre ut til pårørende med utenlandsk opprinnelse og å møte deres behov. Vi vil kartlegge hvilke behov denne gruppen pårørende har, og tilrettelegge FFPs tilbud bedre, samt å påvirke kriminalomsorgen og hjelpeapparatet til å møte denne gruppas behov på en bedre måte.

Vi jobber for å nå ut til flere med minoritetsbakgrunn gjennom å oppsøke fengsler, aktuelle organisasjoner og samarbeidspartnere. FFP ferdigstilte i 2015 en flyer med informasjon om FFP på åtte språk, og sendte den ut til alle landets fengsler og friomsorgskontorer. Vi har også oppdatert vår hjemmeside med kort informasjon om FFP på de samme åtte språkene. FFP har i 2015 hatt møter med flere organisasjoner og instanser for å synliggjøre prosjektet. FFP har også oppsøkt besøksavdelingen i Oslo og Bredtveit fengsel for å informere de besøkende om FFP. I møter og annen dialog med fengslene har vi satt fokus på minoritetspårørendes behov og utfordringer i møtet med kriminalomsorgen. Aktuelle temaer er telefonsamtale på morsmål, mulighet til å bruke Skype, bruk av besøks hus og familiens situasjon ved utvisning,

FFP har hatt mange samtaler med pårørende med minoritetsbakgrunn, både voksne og barn, samt familiesamtaler med inntil seks deltakere. De fleste

av våre brukere snakker bra norsk, men vi tilbyr tolk til pårørende som trenger det. Vår erfaring så langt er at det kan være mer sammensatte problemstillinger i familier med innvandrerbakgrunn. Utvisningssaker er en stor utfordring, men det kan også være andre utfordringer i forhold til å forstå og bli forstått i det norske systemet.

Minoritetsprosjektet har en ressursgruppe bestående av fagpersoner som har erfaring og kunnskap om minoritetsproblematikk og kriminalomsorg. Ressursgruppen har hatt tre møter i 2015. Prosjektet var i 2015 støttet av Kulturdepartementet, Stiftelsen Scheibler og Frimurerordenen.

FFP Trøndelag deltar i prosjektets referansegruppe og har også et økt fokus på å nå ut med informasjon til pårørende med minoritetsbakgrunn. Vi har deltatt på to møter med lag og foreninger for minoritetsgrupper i regi av Kirkens Bymisjon for å knytte kontakter og gjøre vårt arbeid kjent.

Kjersti Holden og Emem Israel Daniel fra FFP jobber for å nå ut til flere pårørende med minoritetsbakgrunn gjennom FFPs minoritetsprosjekt.

1.3 SAMARBEID MED KRIMINALOMSORGEN

Samarbeid med fengslene og kriminalomsorgen er en av FFPs viktigste arbeidsoppgaver. Det er viktig for FFP å informere fengslene om hvordan pårørende opplever møtet med fengselet og om hvor stor betydning holdninger hos de ansatte og besøksforholdene har for besøk og kontakten under fengsling.

FFP har i løpet av året hatt jevnlig kontakt med fengslene i Oslo-området, bl.a. Ringerike, Ila, Ullersmo, Oslo og Bredtveit fengsel, samt med Trondheim, Leira og Verdal fengsel i Trondheimsområdet. I tillegg har vi deltatt på servicetorg eller hatt møter i flere fengsler i Østlandsområdet og i region nord.

Drammen fengsel. FFP deltok på servicetorg, fikk omvisning og hadde møte med ansatte i fengselet.

Halden fengsel. FFP hadde møter med ledelsen i fengselet hvor vi blant annet informerte om FFPs minoritetsprosjekt. FFP deltok også på servicetorget Halden Arena.

Ila fengsel. FFP har hatt møte med leder for besøksavdelingen og barneansvarlig, samt deltatt på servicetorg for innsatte.

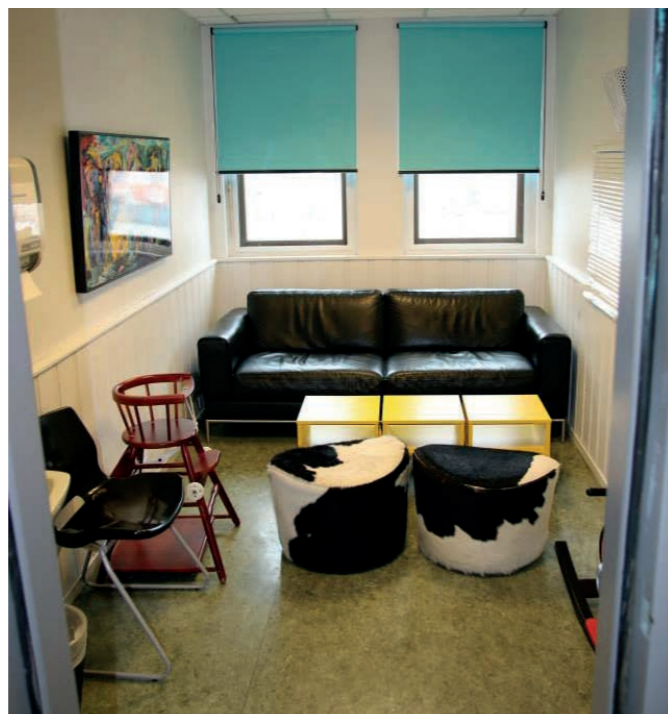
Ringerike fengsel. FFP har hatt jevnlig samarbeidsmøter med Ringerike fengsel samt deltatt på servicetorg for innsatte. Ringerike fengsel har laget en informasjonsfilm til barn om hvordan det er å komme på besøk i fengselet. Filmen ligger på fengselets hjemmeside.

Ullersmo fengsel. Samarbeid med fengselet i forbindelse med FFP Ungs fotoprojekt «Bak murene – sett med barn av innsattes øyne».

Kristiansand fengsel. FFP fikk omvisning i fengselet, og fikk blant annet se det nyoppussede besøksrommet. Vi hadde også møte med de barneansvarlige om barneansvarligarbeidet som gjøres i fengselet.

En engasjert barneansvarlig i Kristiansand fengsel, Greta Birkeland, viser Kitty Byng fra FFP rundt i fengselet. (Foto: Gunder Christophersen).

Nyoppusset besøksrom i Kristiansand fengsel. (Foto: Gunder Christophersen).

Ravneberget fengsel. FFP deltok på servicetorg for innsatte, hadde gruppesamtale og individuelle samtaler med innsatte samt møte med barneansvarlig. Vi holdt også en presentasjon om FFP og pårørendes situasjon for ansatte ved fengselet.

Vestoppland, avdeling Valdres fengsel. FFP deltok på markeringen av Valdres fengsel 30 år. FFP fikk omvisning i fengselet, hadde møte med barneansvarlig og deltok på en temakveld for innsatte. I forbindelse med turen deltok vi sammen med innsatte, pårørende og ansatte også på et treff på Stabburshella, et værested for de som trenger å bygge nettverk.

Barneansvarlig Hanne Grøneng (i midten) viser Kjersti Holden og Hanne Hamsund fra FFP rundt i Vestoppland fengsel avdeling Valdres, som ligger i vakre omgivelser på Slidreøya.

Bredtveit fengsel. FFP deltok på «Ukeslutt» i avdeling B2, der vi hadde gruppesamtale og individuelle samtaler med innsatte.

Oslo fengsel. FFP har flere ganger vært tilstede i besøksavdelingen for å dele ut informasjonsmateriell til besøkende.

Berg fengsel. FFP holdt foredrag på en felles fagdag for Berg, Sandefjord og Larvik fengsel der barn med foreldre i fengsel sto i fokus. Vi fikk også se det nyoppussede besøksrommet som er et eget hus ved Berg fengsel.

Bente Grambo fra FFP får omvisning på det flotte nye besøksrommet på Berg fengsel. Her kan innsatte og pårørende være sammen over litt tid, og lage mat sammen på kjøkkenet.

Trondheim fengsel. FFP Trøndelag har hatt møter med ledelsen og barneansvarlig om det generelle samarbeidet, samt et tett samarbeid med sosialkonsulenten i forbindelse med tilbudet om familiesamtaler med innsatte og deres familie. FFP har deltatt på servicetorg en gang i måneden og FFP har stått i besøket for å informere pårørende om vårt tilbud.

Trondheim fengsel, avdeling Leira. FFP har jevnlig kontakt. Nytt i 2015 var at vi fulgte opp familier der den innsatte tidligere hadde sonet på høyere sikkerhetsnivå, og videreførte familiesamtalene også under soning på Leira.

Trondheim fengsel, avdeling Kongens gate. Også her har FFP gjennomført familiesamtaler til innsatte/familien som tidligere ble gjennomført på høyt sikkerhetsnivå.

Verdal fengsel. FFP har hatt samarbeid med barneansvarlig i fengselet, og har hatt et innlegg på en minikonferanse i Verdal fengsel for ansatte og innsatte.

Friomsorgen. FFP i Oslo hadde i 2015 en person som sonet sin samfunnsstraff hos oss, og hadde i den forbindelse møte med Friomsorgen.

Studietur til Norgerhaven fengsel i Nederland

FFP deltok på studietur for frivillige organisasjoner i regi av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). Vi hadde omvisning i fengselet og møter med ledelse og ansatte i Norgerhaven. FFP deltok også på servicetorg for innsatte sammen med de øvrige frivillige organisasjonene.

FFP sammen med andre frivillige organisasjoner på studietur til Norgerhaven fengsel.

Anne Berit Sandvik og Hanne Hamsund fra FFP på et av besøksrommene i Norgerhaven fengsel.

1.4 REFERANSEGRUPPER, NETTVERK OG SAMARBEID

- FFP er med i nettverket *Forum for barnekonvensjonen*. Nettverket jobber for at barns rettigheter etter barnekonvensjonen skal ivaretas i Norge. Situasjonen for barn med foreldre i fengsel og barn med foreldre som blir utvist er blant sakene som tas opp. FFP deltok på flere møter og seminarer i forumet i 2015.
- FFP er representert i en nasjonal referansegruppe i BarnsBeste. BarnsBeste er et kompetansenettverk for barn som pårørende. I 2015 hadde FFP mye kontakt med BarnsBeste i forbindelse med aktuelle saker, konferanser og workshops.
- FFP er representert i BarnsBestes minoritetsnettverk. Nettverket har hatt halvårlige møter, i tillegg til løpende kontakt i forbindelse med aktuelle saker.

Øvrig samarbeid, Oslo

Vardeteatret. FFP har hatt et samarbeid med Vardeteatret om å utvikle teaterstykket *Fengselsfuglene*. Pårørende og FFP deltok i manusarbeidet i 2014. *Fengselsfuglene* hadde prøveforestillinger på slutten av 2015. Teaterstykket handler om hvordan forholdet til familie, barn og venner påvirkes når en person fengsles. Tidligere innsatte og Espen Skjønberg spiller i stykket.

«Fengselsfuglene» gir en sterk skildring av hvordan fengslingen kan ramme familien.

Barneombudet. FFP har et jevnlig samarbeid med Barneombudet i forbindelse med temaet barn med foreldre i fengsel.

Myrsnipa. Myrsnipa er et møtested under Kirkens Bymisjon der blant annet innsatte kan ha samvær med barna sine. FFP og Myrsnipa synliggjør hverandres tilbud og bidrar i forhold til rekruttering.

Samarbeidsprosjekt Kristiansand. FFP er med i et samarbeidsprosjekt i Kristiansand etter initiativ fra BarnsBeste. Gjennom prosjektet *Barn som pårørende til personer som varetaktsfengsles* skal BarnsBeste, FFP, Kristiansand kommune, politiet og Abup m.fl. blant annet kartlegge barnas/familiens behov i akuttfasen og utvikle anbefalinger til gode rutiner for samarbeid mellom aktuelle aktører ved varetaktsfengsling. Målet med prosjektet er at barn som opplever at foreldre eller søsken varetaktsfengsles i Kristiansand fengsel blir ivaretatt, får informasjon og nødvendig oppfølging i fengslingsfasen/akuttfasen.

Samarbeid FFP Trøndelag

Politiet. FFP har samarbeid med politiet i Trondheim for å utarbeide rutiner for å spre informasjon om pårørendes situasjon og om FFPs arbeid

Batteriet. FFP har deltatt på ulike aktiviteter i regi av Batteriet (Kirkens Bymisjon) for å bli kjent med andre organisasjoner og for å informere om vårt arbeid.

Moskeen i Trondheim. FFP hadde møte med Moskeen i Trondheim i forhold til minoritetsprosjektet

Skoler og barnehager. FFP har hatt samarbeidsmøter med to skoler og barnehager etter at vi har sendt ut informasjon om vårt arbeid.

Familieterapi. FFP deltar i et familieterapinettverk og i et nettverk for terapeuter som bruker tilbakemeldingsverktøyet Klient- og resultatstyrt praksis (KOR)

Internasjonalt samarbeid

FFP er medlem i det europeiske nettverket *Children of Prisoners Europe* (COPE) og har hatt et styreverv i COPE fra 2009 og fram til generalforsamlingen i Stockholm i mai 2015. COPE arrangerte i forbindelse med generalforsamlingen en stor konferanse: *Supporting children with imprisoned parents and their families – rights, opportunities and responsibilities*. Konferansen hadde deltakere fra hele Europa, samt USA, og ble åpnet av Maltas president, som har engasjert seg for barn med innsatte foreldre.

800 000 stemmer

FFP bidro i 2015 under COPEs Prioners' Children's Campaign: *Not my Crime, Still My Sentence*, som arrangeres av nettverket hvert år i juni. COPE produserte en animert video som fikk frem barnas stemme og hvordan barn kan oppleve det svært forskjellig å ha en forelder i fengsel. Filmen het «800 000 stemmer». Barn fra FFP Ung ga stemme til en norsk versjon av filmen, som ble lagt ut på kampanjens hjemmeside, på YouTube og på vår hjemmeside. Fotoutstillingen «Bak murene – sett med barn av innsattes øyne» var også en del av det norske bidraget i kampanjen. Den britiske avisen *The Guardian* omtalte fotoprojektet og brukte et par av ungdommenes bilder i artikkelen, da de kåret kampanjen *Not my Crime, Still My Sentence* til «Charity campaign of the month».

Skandinavisk nettverk for barn av innsatte

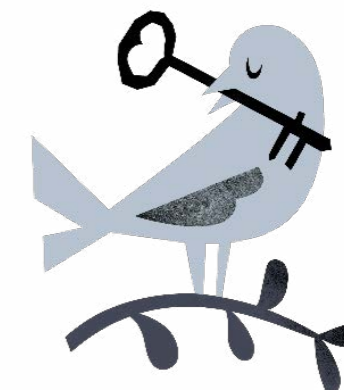
FFP er med i det skandinaviske nettverket *24 timer for barn av innsatte*. Nettverket består av en frivillig organisasjon, Barneombud og Justisdepartement fra Norge, Sverige og Danmark, samt Dansk Institut for Menneskerettigheter. Foruten FFP er de frivillige organisasjonene SAVN fra Danmark og Bryggen fra Sverige med i nettverket. I 2015 hadde nettverket samling i København.

1.5 KONFERANSER OG ANNEN DELTAKELSE

Foredrag holdt av FFP

FFP har holdt flere foredrag og hatt informasjonsstands ulike steder for å fortelle om pårørendes situasjon og FFPs arbeid. Vi har holdt foredrag på:

- Kriminalpolitisk konferanse på Storefjell (KROM), innlegg om det å sende innsatte i Norge til soning i Nederland
- Stortinget, foredrag om kontakt mellom innsatte og pårørende for Arbeiderpartiets stortingsgruppe
- Kriminalomsorgen Region Øst, samling for barneansvarlige: Innlegg om barns møte med kriminalomsorgen og forslag til tiltak barneansvarlig kan sette i gang
- Samling i det skandinaviske nettverket *24 timer for barn av innsatte*, innlegg om status i arbeid for barn av innsatte i Norge
- Fagdag for Berg, Sandefjord og Larvik fengsel, seminar om pårørende og tilrettelegging for familiekontakt i fengsel
- Ravneberget fengsel, innlegg for ansatte om tilrettelegging for familiekontakt og særlig for innsatt med minoritetsbakgrunn
- Åpning av kriminalomsorgens hus. FFP holdt hilsningstale og overrakte gave
- Fylkesmannens helsekonferanse, foredrag om veier til mestring for barn og unge med et familiemedlem i fengsel
- Barne- og Familietjenesten i Trondheim kommune, Uteseksjonen. Foredrag om pårørendes situasjon, spesielt barna, og om FFP Trøndelags tilbud.
- Minikonferanse for innsatte i Verdal fengsel. FFP var en av flere deltakere fra frivillig sektor som holdt foredrag om sitt arbeid.
- Servicetorg i Trondheim fengsel for innsatte, muntlig norsk og skriftlig engelsk presentasjon
- Kirkens Bymisjon Batteriet, om pårørende av innsattes situasjon og om FFPs arbeid

Foredrag på Fylkesmannens helsekonferanse

I november holdt FFP foredrag på Fylkesmannens helsekonferanse med temaet «Sårbare barn og unge – veier til mestring og helse». Gjennom lysbilder og intervju på scenen fortalte en ungdom fra FFP Ung de 250 tilhørerne om hva som hadde vært vanskelig med å ha en pappa i fengsel, og hva som hadde hjulpet henne til å mestre det. I tillegg fortalte vi om fotoprojektet, som hun hadde vært med på, som et eksempel på en aktivitet FFP Ung gjør for å gi barn og unge mestringfølelse. Seks av fotografiene fra fotoprojektet var utstilt på konferansen.

En ungdom fra FFP Ung gjorde stort inntrykk på tilhørerne da hun delte sine erfaringer med det å ha en pappa i fengsel. Kitty Byng og Kjersti Holden fra FFP fortalte om FFPs erfaringer fra arbeid med barn og unge med en forelder i fengsel. (Foto: Svein Gulbrandsen/FMOA).

Deltakelse på andre konferanser og seminarer

- LO, NFF og FO, Kriminalpolitisk konferanse på Sundvolden
- Voksne for Barn-konferanse: *Noen blir for tidlig voksne - la barn være barn*
- Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS): Tredagers kurs om flerkulturell forståelse
- Advokatforeningen, konferanse om barn og menneskerettigheter
- Lucy Smiths Barnerettighetsdag på Universitetet i Oslo
- Voksne for Barn, lansering av rapporten *Barn i Norge*
- Mirasenteret, dialogseminar: *Minoriteters møte med barnevernet - belastning eller problemløsning?*
- Lønn og personalkurs i regi av Infotjenester
- Samling for barneansvarlige fra hele landet arrangert i Oslo av Kriminalomsorgsdirektoratet
- Faget i Fokus, fagkonferanse på KRUS for kriminalomsorgen

- Seminar i nettverket *24 timer for barn av innsatte* i København
- Generalforsamling i Children of Prisoners Europe (COPE) i Stockholm
- Jubileumskonferanse Norsk Forening For Familierapi: Reflekterende team 30 år
- SMISO konferanse: *Barn som overgripere*
- Seminar hos R-bup
- Helsedirektoratet, Akershus Universitetssykehus og
- BarnsBeste: *Nasjonal konferanse om barn og unge som pårørende 2015*

Annen deltakelse

- Møter og frokostseminarer i Forum for Barnekonvensjonen
- Møter i nasjonal referansegruppe for BarnsBeste
- Frokostseminar hos Sivilombudsmannen
- Kurs hos Voksne for Barn om å samtale med barn
- Samarbeidsmøte med Barneombudet
- Møte med advokater og forskere fra Japan i regi av KRÅD
- Lunsjseminar/dialogmøte i regi av Myrsnipa – prosjekt innsattes barn, med bl.a. FFP og fengsler
- Seminar *En gang må jeg bli sett*. Oslo kommune, Velferdsetaten. Konferanse med tema etnisitet, rus og psykisk helse
- Møter med JussBuss i forbindelse med tiltaket å sende innsatte i Norge på soning til Nederland og i forbindelse med en dokumentarfilm NrK lager om JussBuss der FFP også bidrar
- Styremøte i COPE
- Diverse møter med studenter i forbindelse med oppgaver, eksamener og avhandlinger med pårørendes situasjon som tema både i Oslo og Trondheim
- Møter med byHands og Darling Clementine i forbindelse med nye illustrasjoner til FFPs informasjonsmateriell
- Møter med gestaltterapeut i forbindelse med tilbud for pårørende
- Møter med ressursgruppa til FFPs minoritetsprosjekt
- Møter med Sanden Media
- Møter med Idium i forbindelse med ny hjemmeside
- Møte på Stortinget med representant fra Venstre
- Møter med Primærmedisinsk Verksted (Kirkens Bymisjon)
- Ledersamlinger og møter i arbeidsgiverorganisasjonen Virke
- Flere møter i Kristiansand med BarnsBeste og Kristiansand fengsel
- Møter med Kafé Saba i forbindelse med fotoutstilling
- Møte med representant fra den Australske organisasjonen Shine for Kids
- Møte med Helseforum for kvinner
- Møte hos Helsedirektoratet

- Møter med KDI, blant annet oppsummeringsmøte for organisasjonene som deltok på studietur til Norgerhaven
- Møte i forbindelse med evaluering av Halden fengsel
- Møter med advokat i forbindelse med vitneførelse i rettssak
- Nyttårslunsj hos Batteriet, Kirkens Bymisjon
- Kurs hos Batteriet, Kirkens Bymisjon om organisasjoners bruk av sosiale medier
- Vafler og verdt å vite hos Batteriet, Kirkens Bymisjon. Møte mellom lag og organisasjoner
- Kurs hos Batteriet i praktisk pressearbeid
- Kurs i Narrativ praksis, Regionsenter for barn og unges psykiske helse, RBUP
- Nettverksmøter, Klient- og Resultatstyrt praksis (KOR)
- Dialogmøter med menigheter, barnehager, skoler og andre instanser i Trondheim
- Sommerlunsj for samarbeidspartnere i Trondheim

1.6 POLITISK ARBEID

Muntlige høringer

FFP var på to muntlige høringer i Justiskomiteén i forbindelse med forslaget om å leie soningsplasser i Nederland:

- Høring om *St.meld. 12. Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen* (mars 2015).
- Høring om *Endringer i straffegjennomføringsloven (straffegjennomføring i annen stat)*, samtykke til inngåelse til avtale med Nederland av 2. mars 2015 om bruken av et fengsel i Nederland og endringer i statsbudsjettet (*Prop. 92 LS (2014-2015)*).

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2015 var FFP på budsjettmøter i Justiskomiteén, Finanskomiteén og i Arbeids- og sosialkomiteén.

Skriftlige høringer

- Høringsuttalelse til Justisdepartementet til høringsnotatet *Om endringer i straffegjennomføringsloven (straffegjennomføring i annen stat mv)*.
- Høringsuttalelse til Justisdepartementet til høringsnotatet *Utkast til forskrifter om straffegjennomføring i Nederland*.
- I tillegg til at FFP i alle skriftlige og muntlige høringer i løpet av året argumenterte for en reisestøtte for pårørende, sendte vi også en skriftlig anmodning til Justisdepartementet, KDI og justiskomiteén om at det må etableres en reisestøtte til pårørende: *Reisestøtte til pårørende av innsatte for besøksreise til Norgerhaven*.

Soning i Nederland

Til tross for stor motstand ble det i juni 2015 flertall på Stortinget for å leie 242 fengselsplasser i Norgerhaven fengsel i Nederland. En soningskø på 1200 mennesker og mangel på fengselsplasser i Norge var begrunnelsen for at innsatte i norske fengsler skulle sendes til Nederland for soning. FFP har i flere muntlige og skriftlige høringsuttalelser, i foredrag, møter og gjennom media gitt uttrykk for stor skepsis og bekymring i forbindelse med soning i Nederland, da dette i stor grad vil svekke muligheten for familiekontakt under soning. Flere pårørende kontaktet FFP om dette i 2015, både de som fryktet at deres familiemedlem ville bli sendt og pårørende der den innsatte hadde fått vedtak om soning i Nederland. Mange var fortvilet over mangelen på mulighet til å opprettholde kontakt med den innsatte på grunn av dyr og lang reise, andre hadde spørsmål knyttet til ordningen og besøksmulighetene i fengselet.

Rettsak

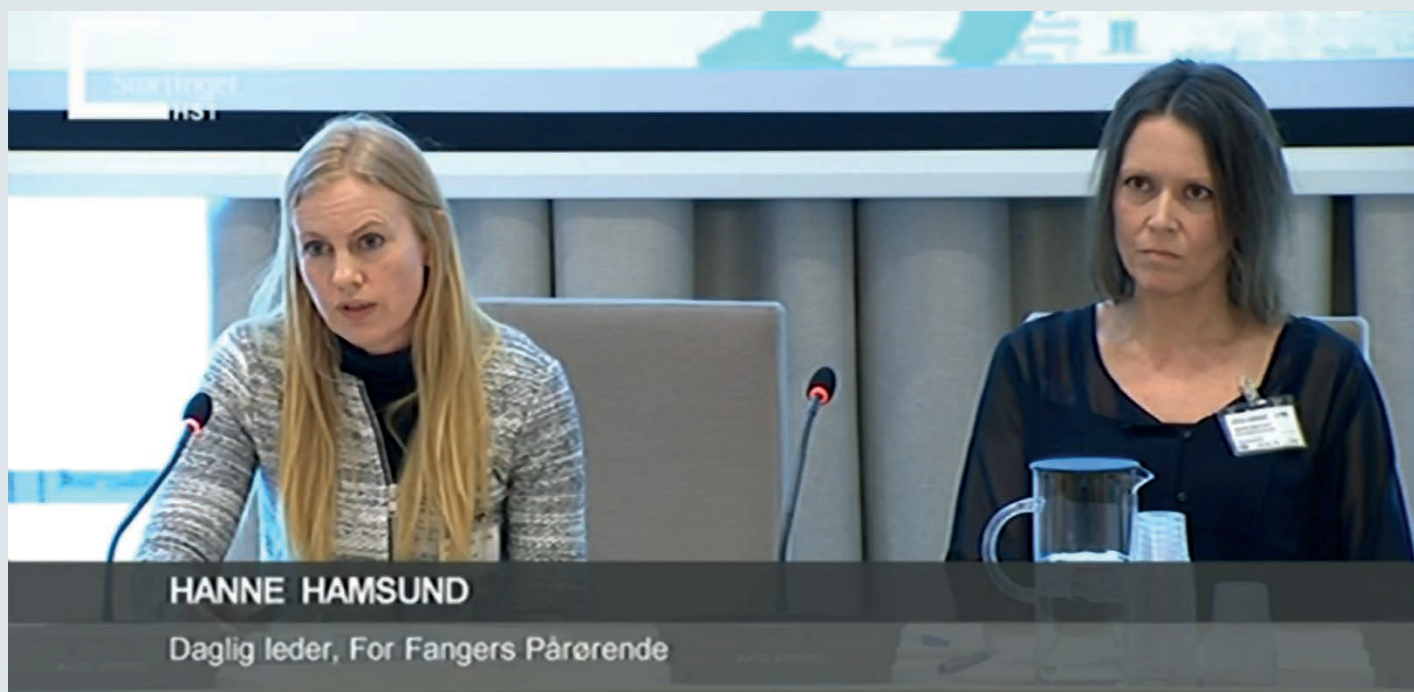
Høsten 2015 gikk fire norske innsatte til sak mot staten på grunn av tvangsvedtak om overføring til soning i Nederland. I rettsaken argumenterte de innsattes advokat for at tvangsvedtakene er i strid med menneskerettighetene og Grunnloven. I rettsaken hevdet han at å sende innsatte på tvang ut av landet er utvisning, og at det også bryter med retten til

respekt for familielivet. Under rettsaken ga pårørende som vitnet et sterkt bilde av hvor belastende en soningsoverføring til Nederland er for familiene. Det kom også tydelig fram at muligheten for å opprettholde kontakt med den innsatte blir betydelig svekket. Flere pårørende fortalte i rettsaken at det er vanskelig eller umulig for dem å reise på besøk til fengselet i Nederland. Daglig leder i FFP, Hanne Hamsund, var også innkalt som vitne i saken. Hun fortalte retten om hvilken enorm tilleggsbelastning soning i Nederland gir familiene til de som overføres, både økonomisk, psykisk og praktisk.

Dommen ga ikke de innsatte medhold. I følge dommen kan innsatte tvangsoverføres til Norgerhaven fengsel i Nederland uten at dette verken bryter med Grunnloven eller Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). Staten har med det fått tilslutning til at en soningsoverføring til Nederland ikke krenker familielivet. Dommen er anket.

Krav om reisestøtte

FFP har i lang tid argumentert for at det må etableres en reisestøtte for pårørende, og har sendt Justisdepartementet en anmodning om dette. Når staten sender innsatte ut av landet for soning mot innsatte og familiens vilje, mener FFP det er rimelig at de også må betale regningen for de merutgiftene pårørende får når de skal besøke den innsatte.

Hanne Hamsund og Anne Berit Sandvik fra FFP argumenterer på høring i Justiskomiteen mot å overføre innsatte fra Norge til soning i Norgerhaven.

1.7 FFP I MEDIA

VG nett 16. april 2015: *Enorm motstand mot norsk soning i Nederland – skeptiske støttepartier*

VG 16. april 2015: *Murring mot soning i Nederland.*

TV 2 nyhetene, 17. april: *Debatt om soningsplasser i Nederland*

Vårt Land 9. juni 2015: *Fangeeksport til Nederland: Soningskøen var seks ganger større i 1990*

Vårt Land 9. juni 2015: *- En trist dag for norsk kriminalpolitikk*

RøverRadio juni 2015: *Reportasje om FFPs fotoprojekt Bak murene – sett med barn av innsattes øyne*

Østlandssendingen.no, nettavisen 12. august 2015: *Fange prøvde å ta livet sitt i Oslo fengsel*

Dagbladet 28. august 2015: *Anundsens skrytefilm identifiserte flere fanger*

NRK.no 30. august 2015: *En tredjedel av fangene tvangssendes til soning utenlands*

NRK Søndagsrevyen, 30. august: *Fanger tvangssendes til Nederland*

Dagbladet 2. september 2015: *Myndighetene har ikke gjort noe for å finne fangene i Anundsens skrytevideo*

Nationen 31. oktober 2015: *Soner straff med jobb i fjøset – nå er små fengsler truet*

Vårt Land 12. oktober 2015: *Tvinges bort fra familien*

Aftenposten 2. november 2015: *Fanger må tolke for hverandre*

NRK.no 25. november 2015: *Fangeopprøret*

Radioriks 26. november: *Soning i Nederland straffer pårørende*

FFP har fått mange henvendelser fra media i 2015, særlig i forhold til Stortingets vedtak om å sende innsatte til Nederland for å sone. I tillegg til sakene i norske medier har FFP blitt intervjuet av tysk TV, av nederlandsk presse (NRC Handelsblad), av fransk presse (Libération), samt av fransk, belgisk, tysk og sveitsisk radio. Det er henvist til saken i aviser over store deler av verden. FFPs uttalelser er gjengitt i i alt 129 reportasjer i utenlandsk presse i løpet av året. Det er ikke noen tvil om at eksportering av innsatte har vakt oppsikt i mange land!

DEL 2: PRIORITERINGER I 2016

2.1 TILBUDET TIL PÅRØRENDE

Landsdekkende tilbud

FFP vil i 2016 videreføre det landsdekkende rådgivningstilbudet til pårørende og opprettholde et godt og variert tilbud for pårørende lokalt i våre avdelinger i Oslo og i Trondheim. Begge avdelingene vil også i 2016 tilby rådgivning, møter og ulike aktiviteter både for barn og voksne.

FFP har fortsatt som en langsiktig målsetting å utvide organisasjonen med flere lokal avdelinger. Å etablere lokalavdelinger er imidlertid krevende, ikke minst økonomisk. For likevel å kunne tilby pårørende et bedre tilbud på landsbasis ønsker FFP i 2016 å tilby treff også i andre byer enn i Oslo og Trondheim. Vi har som målsetting å tilby treff for pårørende i Kristiansand, Bergen og Bodø i 2016. FFP vil oppfordre pårørende til å fortsette å møtes som egenstyrte grupper etter at FFP har arrangert det første treffet.

Tilbud til pårørende i Oslo

Grupper for pårørende

FFP har for 2016 mottatt midler fra Extrastiftelsen til å tilby grupper for pårørende. Gruppene skal ledes av gestaltterapeut Lill Hallbäck, som selv har erfaring som pårørende. FFP vil tilby grupper over seks lørdager utover våren. Det vil også bli et tilbud om grupper høsten 2016. FFP vil søke midler til også å kunne tilby noen timer individuell terapi i løpet av året. Dette har vært et tilbud mange pårørende har satt stor pris på.

Pårørende med minoritetsbakgrunn

FFP vil i 2016 fortsette med å synliggjøre særskilte problemstillinger pårørende med minoritetsbakgrunn har i møtet med kriminalomsorgen. Bevilgning fra Extrastiftelsen og Gjensidigestiftelsen gjør det mulig å øke innsatsen i prosjektet i 2016. Vi skal i 2016 blant annet tilby «minikurs» om norsk kriminalomsorg og pårørendes rettigheter for pårørende med minoritetsbakgrunn. Kurset skal tilbys både i Oslo og Trondheim.

Vi vil fortsatt jobbe for å nå ut til flere med minoritetsbakgrunn. FFP tilbyr tolk i samtaler med oss der det er behov for det. Vi ønsker å utvikle samarbeid som allerede er etablert, samt nå ut til flere minoritetsmiljøer. Fra 2016 har vi rekruttert styremedlemmer med minoritetsbakgrunn og/eller erfaring fra arbeid med minoriteter.

FFP vil i 2016 jobbe videre for at minoritetsprosjektet skal sikres varig finansiering og inngå som en del av vår ordinære drift.

FFP Ung

FFP Ung vil videreføre alle tilbudene for barn og unge også i 2016. Vi vil tilby ulike aktiviteter, kulturtilbud og ferie- og helgeturer. Barn og unge kan også komme på samtaler hos en rådgiver i FFP.

Det er en målsetning for 2016 å nå ut til enda flere barn og unge med et familiemedlem i fengsel, blant annet gjennom distribuering av vårt nye informasjonsmateriell, samt utvikling av ny hjemmeside med en ny FFP Ung-side.

FFP har inngått et samarbeid med scenekunstner Camara Joof, som jobber med et kunstprosjekt om det å ha et familiemedlem i fengsel. FFP skal bidra med kunnskap og erfaringer samt rekruttering til prosjektet. Her vil ungdom fra FFP Ung få mulighet til å fortelle sine historier gjennom lyd og bilde. Utstillingen planlegges å åpne i september 2016.

FFP har søkt midler for å kunne tilby barn, unge og familier tur til Langedrag Naturpark høsten 2016. FFP har vært på Langedrag flere ganger tidligere, og har fått veldig fine tilbakemeldinger fra pårørende etter oppholdet.

Tilbud til pårørende i Trondheim

Familiesamtaler i fengsel

FFP vil i 2016 videreføre og videreutvikle tilbudet med familierapi i fengsel som startet som et samarbeidsprosjekt i Trondheim fengsel i 2013. Med bakgrunn i de gode resultatene fra Trondheim har FFP søkt og fått støtte fra Extrastiftelsen til et treårig landsdekkende prosjekt. Gjennom prosjektet skal FFP jobbe for at flere av landets fengsler skal kunne tilby innsatte og deres familier familiesamtaler. Tiltaket planlegges utført i samarbeid med Kriminalomsorgen ved direktorat, regioner og fengselsenheter samt med Barne-ungdoms- og familiedirektoratet, Barne-ungdoms- og familieetaten og familievernkontorer. FFP mener et tilbud om familierapi i fengsel er et viktig tilbud i kriminalomsorgen og det har et stort vekst- og utviklingspotensial.

Ungdomstiltak

FFP Trøndelag har en særskilt satsning på å nå ungdom i 2016. Ungdom som pårørende av innsatte er mer «usynlige» enn andre. Ungdom er i en alder hvor det ikke er så naturlig å bli med foreldrene på aktiviteter og hjelpetilbud, og terskelen er kanskje høy for å oppsøke slikt selv. Vi vil gjennom året oppsøke foreninger, organisasjoner og kommunale tilbud for ungdom for å fortelle om FFP. Det er også et mål for tiltaket at de ungdommene som har behov for hjelp og støtte kan få dette hos FFP.

2.2 SYNLIGGJØRING

Det vil fortsatt være et satsningsområde for FFP å spre informasjon om pårørendes situasjon og FFPs tilbud. I tillegg til å nå ut til pårørende og kriminalomsorgen, ser vi det som særlig verdifullt å nå ut til andre yrkesgrupper som møter pårørende gjennom sitt arbeid.

FFP oppgraderte i 2015 mye av vårt informasjonsmateriell i et samarbeid med illustratører fra Darling Clementine. Å formidle FFPs informasjonshefter bl.a. til pårørende, fengsler og andre fagpersoner er en viktig del av FFPs arbeid og gjøre det mulig for oss å nå så mange pårørende som mulig.

Gjennom et prosjekt i FFP Ung i 2015 tok en gruppe ungdom bilder på Ullersmo fengsel og utviklet fotoutstillingen *Bak murene – sett med barn av innsattes øyne*. I 2016 vil FFP vise denne utstillingen i flere byer i Norge. I februar 2016 ble fotoutstillingen vist på Trondheim folkebibliotek, og FFP arrangerte i denne forbindelse en panelsamtale med deltagelse fra kriminalomsorgen og FFP samt en av ungdommene fra prosjektet som fortalte om sine erfaringer. Vi ønsker å gjennomføre et liknende opplegg i Kristiansand, Bodø og Bergen i løpet av året. Vi har også fått en forespørsel fra University of Cambridge om å få vise deler av utstillingen der.

Konferanse om og med barn og ungdom av innsatte

FFP skal høsten 2016 arrangere konferansen *Med foreldre i fengsel – slik barna ser det* med støtte fra Extrastiftelsen. Gjennom denne konferansen ønsker vi at barnas stemme skal bli hørt, og at deres synspunkt og opplevelser skal komme frem. Konferansen vil inneholde innlegg av barn med foreldre i fengsel, visning av kortfilmer og foredrag av fagpersoner. I tillegg vil vi vise fotoutstillingen *Bak murene – sett med barn av innsattes øyne* samt høre radioopptak av barna gjennom en lydinstallasjon.

FFPs hjemmeside

FFP vil i løpet av 2016 lansere en ny hjemmeside. Den nye siden vil få en bedre design og brukervennlighet. Blant annet ønsker vi at forumet skal bli mer tilgjengelig slik at dette igjen kan bli en viktig arena for pårørende til å utveksle synspunkt og erfaringer. En del av informasjonen på hjemmesiden vil også bli oversatt til flere språk. FFP har sammen med produksjonselskapet Sanden Media søkt midler for 2016 til å utvikle ulike filmer om og til pårørende. Disse filmene vil være godt egnet til bruk på våre hjemmesider. Prosjektet er avhengig av ekstern finansiering.

FFP vil i 2016 vise fotoutstillingen «Bak murene – sett med barn av innsattes øyne» i flere byer i Norge. Her fra fotoutstillingen på Trondheim folkebibliotek.

2.3 SAMARBEID MED KRIMINALOMSORGEN

Samarbeid med fengslene

Også i 2016 vil samarbeidet med fengslene være sentralt i FFPs arbeid. Vi når ut til besøkende i alle landets fengsler i forbindelse med formidling av FFPs materiell. Vi sender ut nyhetsbrev fire ganger i året og sender jevnlig ut informasjon om FFPs tilbud til pårørende. FFP setter stor pris på fengslenes velvillighet til å formidle vårt materiell via besøksavdelingene. Vi er helt avhengig av dette samarbeidet for å nå ut til pårørende. Gjennom prosjektet om familiesamtaler i fengsel ønsker FFP også å samarbeide med fengsler over hele landet.

Styrket samarbeid med fengsler i region nord

I 2016 har FFP en særlig satsning på å besøke alle fengslene i Kriminalomsorgens region nord. FFP Trøndelag har opprettet avtaler i alle fengslene i forbindelse med en turné som skal gjennomføres i mai.

Samarbeid med barneansvarlige

FFP vil også i 2016 opprettholde kontakt med barneansvarlige i fengsler over hele landet. Vi synes det er svært positivt at barneansvarlige tar kontakt med FFP for å diskutere problemstillinger knyttet til barn av innsatte. FFP ønsker også fortsatt å delta på samlinger for barneansvarlige arrangert av kriminalomsorgen.

Servicetorg

FFP deltar på stadig flere servicetorg arrangert av fengslene. Servicetorgene er en fin mulighet for innsatte til å komme i kontakt med aktuelle organisasjoner, offentlige etater og hjelpetiltak under soning. FFP har erfart at mange innsatte tar opp problemstillinger knyttet til barn og familieforhold. Via kontakten med innsatte når FFP også ut til flere pårørende.

2.4 SAMARBEID MED ANDRE

Samarbeid med politiet

FFP Trøndelag har utarbeidet informasjonsplakater som skal henges opp tilgjengelig for publikum og ansatte på alle Sør-Trøndelags politistasjoner. Plakatene gir informasjon om FFPs arbeid og hvilken hjelp vi tilbyr. Vi ønsker med dette at pårørende skal få informasjon om FFP i den første akutte fasen av fengslingen som ofte er særlig vanskelig for mange.

Nettverksmøter

FFP vil arrangere nettverksmøter med kriminalomsorg, hjelpeapparat og relevante organisasjoner i byene Kristiansand, Bodø og Bergen i 2016, de samme byene der vi også ønsker å arrangere pårørendetreff og vise fotoutstillingen *Bak murene – sett med barn av innsattes øyne*. Gjennom dette ønsker vi å bidra til økt kunnskap og fokus på situasjonen for pårørende til innsatte.

FFP vil i 2016 også videreføre samarbeidsprosjektet med BarnsBeste, Kristiansand fengsel, Abup og Kristiansand kommune om prosjektet *Barn som pårørende til personer som varetektsfengsles*.

Europeisk samarbeid

FFP vil gjennom sitt medlemskap i Children of Prisoners Europe (COPE) også i 2016 være i dialog og utveksle erfaringer med de andre europeiske medlemslandene. FFP skal også delta på den årlige samlingen til COPE, der representanter fra alle medlemslandene samles til generalforsamling, workshops, konferanse og fengselsbesøk. Denne gang finner arrangementene sted i Zagreb i Kroatia. FFP vil også i 2016 bidra i den årlige kampanje *Not my Crime, Still my Sentence* under *Prisoners Childrens Week* som arrangeres av COPE i juni, der medlemsorganisasjoner i Europa gjennom ulike arrangementer bidrar til å synliggjøre situasjonen for barn med fengslede foreldre.

Våren 2016 skal FFP være vertskap for et besøk fra organisasjonen *Alternative Sociale* fra Romania, som jobber for barn med fengslede foreldre. *Alternative Sociale* søker medlemskap i COPE og kommer til Norge for å lære av erfaringer fra FFP, samt fra kriminalomsorgen og andre organisasjoner.

FFP skal i juni 2016 også bidra med et innlegg på en workshop under Europarådets konferanse *Community involvement in prison and probation work*. Tema for workshopen er *Children and families*.

I april skal FFP holde et av hovedinnleggene under en konferanse i Warszawa, der 400 fagpersoner samles om temaet forebygging av omsorgssvikt mot yngre barn. FFP skal snakke om tiltak for barn med fengslede foreldre.

2.5 POLITISK ARBEID

Rapportering til FNs barnekomite.

FFP vil gjennom *Forum for barnekonvensjonen* bidra i arbeidet for å rapportere til FNs barnekomite om situasjonen for barns rettigheter i Norge. Myndighetene rapporterer til FNs barnekomite ca. hvert 4-6 år, og *Forum for Barnekonvensjonen* sender en skyggerapport basert på organisasjonenes konkrete erfaringer. FFP skal være med i en kompetansegruppe som skal skrive og samle bidrag til skyggerapporten. FFP vil ha et spesielt fokus på rettighetene til barn med utenlandske foreldre, bl.a. i forhold til utvisningssaker og kontaktmuligheter under soning. Høsten 2016 vil vi ha en høring med barn og unge med foreldre i fengsel, for å få med deres erfaringer og innspill.

Leie av soningsplasser i Nederland

FFP vil også i 2016 være engasjert i saken om at innsatte i Norge sendes til Nederland for å sone. Vi vil fortsatt synliggjøre hvordan ordningen svekker kontakten mellom innsatte og pårørende, både i politiske sammenhenger og i media. FFP skal være vitne i ankesaken der fire innsatte saksøker staten for tvangsoverføring til Nederland. Vi vil også følge opp FFPs anmodning til Justisdepartementet om å etablere en reisestøtte for pårørende.

FFP ser frem til å videreføre vårt viktige arbeid i 2016!

REGNSKAP 2015

For Fangers Pårørende (FFP)

Regnskap for 2015

	Ordinær drift	Prosjekt FFP Ung	FFP Trøndelag	Minoritets-prosjekt	Totale Inntekter	Kostnader	Ordinær drift	Prosjekt FFP Ung	FFP Trøndelag	Minoritets-prosjekt	Total Utgifter
Inntekter											
Kriminalomsorgsdirektoratet	1 346 903	548 214	595 095	105 788		Lønn	971 665	853 887	736 109	382 776	2 944 437
BUFdir		770 000	330 000			Feriepenger	110 681	97 265	83 849	43 601	335 396
Extrastiftelsen	986 700					Obligatorisk tj.pensjon	25 705	22 589	19 474	10 126	77 894
Stiftelsen Scheibler				210 000		Arbeidsgiveravg.	141 041	123 946	106 850	55 562	427 399
Oslo kommune	94 000					Arb. avg. av feriepenge	15 606	13 714	11 823	6 148	47 291
Stiftelsen Uni			143 000			Sosiale utgifter	7 325	6 438	5 550	2 896	22 199
Kulturdepartementet				220 000		Husleie/strøm/renhold	67 484	44 539	121 090	22 944	256 057
Mva. kompensasjon	91 525	80 431	69 337	36 065		Inventar/utstyr/vedlikehold	52 739	34 808	32 624	-	120 171
Andre inntekter, Oslo	2 601	80 000		50 000		Regnskapshonorar	10 313	9 062	7 812	4 063	31 250
Andre inntekter Trondh.			205 000			Revisjonshonorar	17 985	15 805	13 625	7 085	54 500
						Andre honorarer	122 116	40 120	19 728	10 258	192 222
						P. samarbeid Vardeteateret	709 500	-	-	-	709 500
						Kontorrekvisita	21 622	19 001	16 380	8 518	65 521
						Trykksaker/infomateriell	16 183	35 391	11 560	6 011	69 145
						Aviser, tidsskrifter og bøker	3 840	-	-	-	3 840
						Seminarer, kurs, utdanning	30 478	23 512	21 771	11 321	87 082
						Telefon	5 250	4 614	3 978	2 068	15 910
						Internett/data	22 920	20 141	17 363	9 029	69 453
						Porto	22 949	20 167	17 386	9 040	69 542
						Reiseutg.	29 576	21 125	25 737	9 657	86 095
						Aktiviteter ferie	35 202	90 404	26 113	-	151 719
						Annonse/informasjon	27 929	24 544	21 158	11 002	84 633
						Møteutg. og sosiale treff pår.	23 245	16 605	8 696	2 590	51 126
						Forsikringspremier	11 278	9 912	8 545	4 443	34 178
						Andre kostnader	6 891	6 056	5 221	2 715	20 883
Sum inntekter	2 521 729	1 478 645	1 342 432	621 843	5 964 649	Sum kostnader	2 609 523	1 553 648	1 342 432	621 843	6 027 443

	Ordinær drift	Prosjekt FFP Ung	FFP Trøndelag	Minoritets-prosjekt	Sum Total
Sum inntekter 2015	(2 521 729)	(1 478 645)	(1 342 432)	(621 843)	-5 964 649
Sum Kostnader 2015	2 509 523	1 553 645	1 342 432	621 843	6 027 443
Resultat 2015	(12 206)	75 000	-	-	62 794

Bevegelse Egenkapital:	Ordinær drift	Prosjekt FFP Ung	FFP Trøndelag	Minoritets-prosjekt	Sum Total
Egenkapital 1/1-15	(352 018)	(75 000)	-	-	(427 018)
Årets resultat	(12 206)	75 000	-	-	62 794
Egenkapital pr. 31/12-15	(364 224)	-	-	-	(364 224)

Elendeler	Gjeld og egenkapital
Anleggsmidler	Gjeld
Inventar	Forskuddstrekk
Sum anleggsmidler	78 468
	(147 745)
	(1 270)
Omløpsmidler	Skyldig arb. avg.
Bankinnskudd	Skyldig arb. avg. av feriepenge
Sum omløpsmidler	948 068
	(51 292)
	(363 776)
	Sum gjeld
	(662 312)
	Egenkapital
	EK ordinær drift
	EK prosjekt ung
	Sum egenkapital
	(364 224)
Sum elendeler	Sum gjeld og EK
1 026 536	(1 026 536)

Oslo, 11.03.16

Dato:

Hanne L. Hamsund
Hanne L. Hamsund
Daglig leder

Linn Marie Schilling Tjensvold
Linn Marie Schilling Tjensvold
Styreleder

FORELØPIG BUDSJETT 2016

Inntekter	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Budsjett 2016
Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), drift	2 596 000	2 596 000	2 671 000
KDI. Post 70	400 000	0	0
Gjensidigestiftelsen			375 000
Helsedirektoratet	510 000	0	200 000 *
Oslo kommune, drift	94 000	94 000	99 000
Bufdir via Oslo kom., fattigdomsm	1 000 000	1 100 000	1 200 000 *
Extrastiftelsen Helse og rehab	986 700	986 700	1 749 000
KUD	0	220 000	0
Politidirektoratet	0	0	210 000 *
Stiftelsen Uni	143 000	143 000	150 000 *
Div inntekter Oslo	335 000	132 601	150 000 *
Scheiblers legat	0	210 000	200 000 *
Diverse inntekter Trøndelag	235 000	205 000	150 000 *
Momskompensasjon	300 000	277 348	300 000 *
Sum mulige inntekter	6 599 700	5 964 649	7 454 000

Utgifter	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Budsjett 2016
Lønn, arbg avg, feriepenge	4 075 964	3 754 523	4 704 633
Sosiale utgifter	20 000	22 199	30 000
Pensjon	160 000	77 894	180 000
Andre honorarer	200 000	188 309	210 000
Oversettelse materiell, bruk av tolk	100 000	3 913	75 000
Prosjektsamarbeid Vardeteateret	709 500	709 500	425 000
Prosjektsamarbeid Sanden Media	200 000	0	0
Aktiviteter og ferie	165 000	151 719	165 000
Møteutg. og sos. treff pår	55 000	51 126	105 000
Husleie, strøm, renhold	250 000	256 057	280 000
Inventar/utstyr/vedlikehold	70 000	120 171	100 000
Telefon	15 000	15 910	20 000
Data/Internett	50 000	69 453	85 000
Porto	120 000	69 542	85 000
Reise	130 000	86 095	120 000
Kontorrekvisita	130 000	65 521	100 000
Regnskap og revisjon	75 000	85 750	95 000
Trykk, infomateriell	175 000	69 145	120 000
Seminar, kurs, utdanning	100 000	87 082	110 000
Forsikringer	50 000	34 178	45 000
Veiledning	15 000	0	5 000
Aviser, tidsskrifter, litteratur	15 000	3 840	10 000
Annonse/reklame	60 000	84 633	85 000
Andre kostnader/diverse	20 000	20 883	25 000
SUM	6 960 464	6 027 443	7 179 633

Foreløpig resultat	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Budsjett 2016
	-360 764	-62 794	274 367

* = Uavklarte midler pr mars 2016

REVISJONSBERETNING 2015 - SIDE 1

Til årsmøtet i
Foreningen for Fangers Pårørende

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Foreningen for Fangers Pårørende som viser et underskudd på kr.62.794. Årsregnskapet består av balanse avsluttet per 31. desember 2015, resultatregnskap og oppstilling over endringer i egenkapital for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og forretningsførers ansvar for årsregnskapet

Styret og forretningsfører er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og forretningsfører finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foreningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Hovedkontor :
Drammensveien 126
0277 OSLO

Telefon .: (+47) 23 13 10 80
Telefax .: (+47) 23 13 10 90

www.bruserud.no
fornavn@bruserud.no

Avdelingskontor Tønsberg :
Sjøsenteret Vallo
Postboks 149
3166 TOLVSROD

Telefon .: (+47) 33 41 45 33
Telefax .: (+47) 33 32 90 33

REVISJONSBERETNING 2015 - SIDE 2

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Foreningen for Fangers Pårørende per 31. desember 2015 og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Andre forhold

Foreningen har ikke behandlet skattetreksmidler i henhold til bestemmelsene i skattebetalingsloven.

Oslo, 11. mars 2016
Revisjonsselskapet
J. BRUSERUD & CO AS

Jan Bruserud
Registrert revisor

Hovedkontor :
Drammensveien 126
0277 OSLO

Telefon .: (+47) 23 13 10 80
Telefax .: (+47) 23 13 10 90

www.bruserud.no
fornavn@bruserud.no

Avdelingskontor Tønsberg :
Sjøsenteret Vallo
Postboks 149
3166 TOLVSROD

Telefon .: (+47) 33 41 45 33
Telefax .: (+47) 33 32 90 33

For Fangers Pårørende (FFP)

Telefon: 22 11 41 30

Mandag til fredag kl. 9.00 – 15.30

Pb 6710, St. Olavs plass, 0130 Oslo

Nordahl Brunsgt. 5, 2. etasje, Oslo

post@ffp.no

www.ffp.no, www.ffp.no/ung

FFP Trøndelag

Telefon: 73 51 19 29

Mandag, tirsdag, torsdag og fredag kl. 9.00 – 15.00

Fjordgata 19, 7010 Trondheim

trondelag@ffp.no